

90 procent Čechů nejsou praví Češi

Autor: Josef Tuček

Jen zhruba desetina rodilých obyvatel Česka má předky, kteří žili po staletí pouze na zdejším území. Zjistil to právě probíhající průzkum.

Většina Čechů pochází z jiných končin světa. Genetické testy, jež dokážou určit původ prapředků, provádí od července pražská společnost Genomac.

Tamní genetici využívají toho, že DNA se dědí z generace na generaci a některé její úseky se přitom mění jen minimálně. To umožňuje porovnat je s typickými znaky DNA obyvatel různých částí světa. Pokud se znaky shodují, znamená to, že předkové pocházeli právě z těchto míst.

Reprezentativní genetický průzkum, kterého by se účastnil průřezový vzorek obyvatel České republiky, by byl příliš drahý. Společnost Genomac tedy nabízí test jednotlivcům, kteří mají zájem zjistit, odkud jejich předkové přišli, a jsou ochotni za to zaplatit 1200 korun.

Když navíc genetikům dají souhlas, stanou se informace o jejich DNA součástí anonymní databáze, která pak pomáhá vypovídat o původu dalších lidí.

Test jen pro muže

"Využíváme znaků na chromozómu Y, které se v průběhu generací mění jen vzácně," říká Jan Zástěra z Genomacu.

Genetický profil muže slovanského původu s uchovanými znaky původní indoevropské populace. Autor: Genomac [větší obrázek »](#)

Chromozóm Y je mužským pohlavním chromozómem. Od otce jej dědí jeho syn, a pak jeho syn a tak dále. Nemohou jej zdědit ženy. Proto je test nabízen pouze mužům a vypovídá jenom o předcích po otcovské linii.

Předky po mateřské linii mapuje jiný úsek DNA pocházející z mitochondrií- malinkých útvarů ležících mimo jádro buňky. Tuto DNA dědí muži i ženy, avšak vždy jen od matky.

"Uvažujeme o tom, že časem budeme dělat také testy mitochondriální DNA. Ale ta neumožňuje tak přesné rozlišení. Vypovídá více o původu celé národnostní skupiny než o předcích jediného konkrétního člověka," poznamenává Marek Minárik, ředitel firmy.

Pomohli kriminalisté

Test je docela jednoduchý. Účastník si vatovým kartáčkem, který dostane poštou, vytře ústa, uzavře jej do zkumavky a pošle poštou zpět. Na kartáček se odrolí buňky z ústní dutiny, a ty stačí pro genetický rozbor.

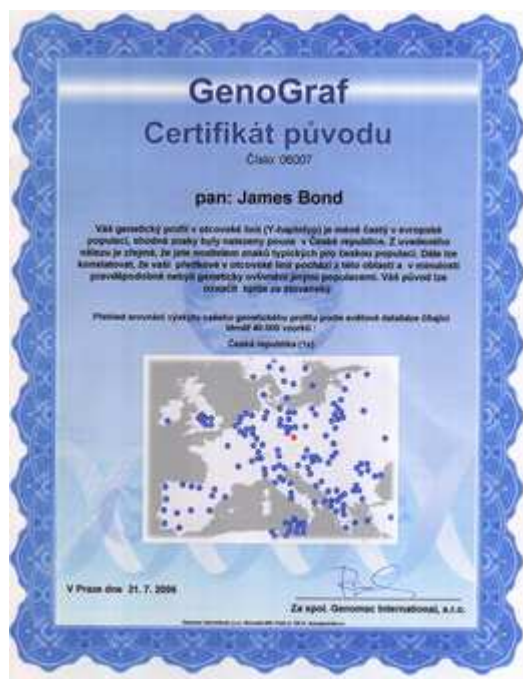
"Zkoumáme pouze vybrané úseky na chromozómu Y, nedozvíme se proto nic o tom, jaké další dědičné údaje jsou v jiných částech DNA zakódovány," říká Jan Zástěra.

Získaná data pak genetické porovnají s celosvětovou databází, v níž je zatím 40 000 genetických profilů, a jejich počet stále roste. Přispívají do ní odborné ústavy - a také kriminalistické laboratoře z různých zemí. Databáze má totiž svůj původ v hledání násilníků.

Předkové v zahraničí

Genetické z Genomacu mají zatím k dispozici jen údaje o stovce mužů, kteří hledali své předky.

"Je to zatím hodně málo," připouští Marek Minárik. "Předpokládáme, že postupně budeme získávat nové údaje, které nám obraz dále rozšíří," dodává.

Certifikát původu "prapůvodního Čecha". (Jméno bylo změněno.)[větší obrázek](#)Autor: Genomac

U devíti z deseti testovaných mužů zatím genetické našli pro zkoumané úseky DNA obdobu v genetickém materiálu mužů z databáze. Ukazuje to na místa, odkud přišli jejich předkové.

"Bereme samozřejmě v úvahu, s kolika vzorky DNA z daného místa se porovnává vzorek shoduje," vysvětluje Marek Minárik. "Pokud je podobný jen jedinému vzorku z jiné země, nedá se z toho ještě moc vyvozovat. Ovšem když najdeme shodu u více vzorků, je zřejmé, že tito lidé měli stejné předky."

Zastoupení Germáni i východní Slované

Takto už genetikové ukázali jednomu ze zájemců, že muži s podobnými úseky DNA, jaké má on, žijí ve státech, kde se v minulosti rozkládala Římská říše. Zřejmě byl jeho praprapra...předkem římský voják, který se dostal do blízkosti našich končin, a jeho potomci se sem pak přestěhovali definitivně.

Další čeští muži mají, jak se dalo čekat, shodné znaky s dnešními obyvateli Německa nebo Rakouska, takže jsou po otcovské linii germánského původu. U jiných se našla podobnost s DNA obyvatel východní části Evropy.

Prapůvodních Čechů je málo

Pouze u jednoho z deseti testovaných vzorků se nikde ve světě nenašla ani blízká příbuznost. To s největší pravděpodobností znamená, že jen nepatrný zlomek obyvatel našeho území tvoří "prapůvodní Češi", kteří tady žijí už po staletí.

Ostatní jsou vlastně potomci dávných přistěhovalců...